

k temu, da se napelje pozornost rodoljubnega slovenskega razumništva na prepotrebno društvo naše.»

»**Letno poročilo**« o deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Rudolfovem za šolsko leto 1888/9. Spisalo vodstvo. V Ljubljani, 1890. Izdal in založil deželni odbor kranjski. — Tisk J. Blaznikov v Ljubljani. 8°. Str. 16.

POLJSKO SLOVSTVO.

»**Szczęście na wsi.**« (Sreča na vasi — kmetih) povest J. A. Łukaszewicza. Bytom G. Ś. Nakładem wydawnictwa. »Katolika«. 1889. — Cena 40 krajcarjev. — Na 312 straneh nam slika pisatelj življenje med Poljaki v naših dneh. Na eni strani nam odgrinja pogled v veliko mesto Lvov. Tam je mnogo bogastva, pa tudi mnogo revščine. Pridni in izurjeni rokodelci se ne morejo preživiti. Na drugi strani vidimo življenje na kmetih. Grajsčak, nebrižen za gospodarstvo, zaupa vse oskrbniku, ki ga grdo goljufa. Gospodarstvo propada. Oskrbnik sam hoče biti gospod, pa na poti mu je jud, ki ima v namenu grajsko krčmo in posojuje denarje grajsčaku.

Zaradi sile pride več dobrih rokodelcev na kmete, kjer se jim godi dobro in kmetom postrežejo s poštenimi izdelki.

Kmetje in obrtniki se zedinijo in kupijo skupaj od grajsčaka posestvo in si je razdelé, le grad in park in nekaj zemljišča mu ostane, da se mu ni treba seliti. Juda iztirajo iz vasi in kmalu se obrne vse na dobro.

To je glavna misel, ki se razvija v več prav lepih prizorih in je za naše čase prav primerna. Pisana je za priprosto ljudstvo prav lahko. Tudi Slovenci bi lahko vse umeli s pomočjo malega slovarja. Kdor si hoče poljščine priučiti, ima tu dobro berilo.

Za primero naj pristavim začetek XII. poglavja: W Karczmie (v krčmi). W obszernej karczmie Sruła gwarno (šumno) było i rojno w niedziele po południu. Wielu (veliko) zebrało się gospodarzy nawet (tudi) takich, którzy (kateri) tu hardzo (prav) rzadko (redko), lub nigdy (ali nikdar) nie zagłądali. Jedni rozgrzewali się gorzałką (žganjem), drudzy chłodzili piwem, inni rozweselali się przy (pri) butelczynie wina.

Przy każdym (vsakem) stole slychać było glosy utyskujące (tožeče) nad tem, że (da) tak piękny (lep) majątek (imetek) p. Gruzewskiego pójdzie na marne (kant) przez licytację . . .

Besede so skoro vse naše, le pravopis moti začetnika.

»**Biblioteka pisarzy polskich.**« (Izdajateljstvo akademije umetnostij v Krakovu.) VI. zvezek te biblioteke poljskih pisateljev iz XVI. veka ima dva dela: 1. Nikolaja Reja z Nagłowic: Żywot Józefa z pokolenia żydowskiego (1543). Izdal: Roman Zawiliński. 2. Algoritmus, to jest nauka liczby, polską rzeczęą wydana, po K. Tomażu Kłos-u (1538). Izdal: Dr. Marjan A. Baraniecki. Krakov, 1889.

»**Polska w obrazach.**« Izdajateljstvo »Biblioteka Areydziel u Krakowie«. Izdal Adam Kaczurba 1890. — Delo: »Poljska v podobah«

bode obsezalo 20 zvezkov in kot nameček pride pojasnilo zgodovinsko, estetično in arheologijsko. Naročnina za celo iznese 14 gld., posamezni zvezki 75 kr.

»**Na Szląsku polskim.** (Wraženija i spotreženija). »Tam jest Polska, gdzie jest lud polski.« (Zapomniana prawda). Kraków. G. Gebethner i spolka 1890. 8°. Str. 101. Krasna knjižica, ki opisuje razmere na Zgornjem Šleskem.

J.

DRUGA SLOVSTVA.

»**Archiv für die slavische Philologie.**« Herausgegeben von V. Jagić. XII. zvezek, 3. in 4. seš. — je izšel pretekli mesec. Že lansko leto je poročal naš list častitim čitateljem o tej znameniti publikaciji. Rečena sešitka sta lepa knjiga 325 strani in sta nadaljevanje prvih dveh. Tako obsega celi XII. zvezek 646 strani. V tem zvezku govore Slovenci prvo besedo. To je tem veselejše, ker so med temi Slovenci same mlade moči. Oblak, Murko in Štrekelj so se zopet skazali in pokazali svetu plodove svoje neumorne delavnosti in moč svojega duha. O obilnih razpravah raznovrstnih snovij podamo samo napisane nekatere, o drugih pa bomo obsirneje govorili. Od str. 321—358 nadaljuje A. Brückner iz Berolina, svoje »Böhmische Studien«; in od 358—450 str. V. Oblak svojo razpravo »Zur Geschichte der nominalen Deklination.« Zanimivi sta razpravi dr. K. Štrekeljna: »Beiträge zur slavischen Fremdwörterkunde I. 451—74 in »Zur Kenntniss der slavischen Elemente im friaulischen Wortschatze« 474—86. Prva razprava je samo začetek, kateri bodo sledile še druge. V nji nam podaje gosp. pisatelj besede rabljene v slov., katere so vzete iz jezika naših sosedov. Vse to bode pripomoglo, da dobimo natančen etimologijski besednjak. Nekateri besede, katere g. Štrekelj prav spretno razlaga, niso zastopane v Miklosichevem. Takisto zasleduje pa v drugi razpravi slovenske besede v furlanščini. Nato beremo v »Kritischer Anzeiger« razne večje in manjše ocene. »Polonica« od A. Brücknerja predočuje nam poljske publikacije poslednjega polletja od 487—99 str. in od 499—525 str. piše V. Oblak: »Slovenica«. To znamenito poučno razpravo bomo podali okrajšano č. čitateljem »Dom in Svet«-a in zato preidimo k razpravi M. Murka: »Zur russischen Literaturgeschichte« 526—71. str. Pod rečenim napisom ocenjuje naš učenjak gramatični deli Iv. Nedešev-a in Eth. Karskij-a o beloruskem jeziku, »Gomeljskija Narodnija pjesni«, »Romanov belor. zbornik«, »Žitie sv. Alekseja«. Razven tega je še tudi od M. Murka: »Kleine Mittheilungen«, na str. 639 »Vorbilder der Petrinischen Reform der cyrillischen Schrift« in na str. 640 »Ethnographisches«, kjer nam poroča o nekih poganskih šegah med Rusi. Od str. 571 do 94 čitamo sedem Oblakovih ocen o delih raznih strok, katerih je seosebno mikavno: »Jeremias Homberger. Von Dr. F. M. Mayer« in »Dr. Franz v. Krones: die deutsche Besiedelung der östlichen Alpenländer, insbesondere Steiermarks, Kärntens und Krains.«

(Dalje.)

Fr. S. Lekše.